

L'assassina, sens dubte la pel·lícula grega de l'any

Iossifina Grivea

Traducció: Toni Góngora

Una de les grans estrenes cinematogràfiques de la temporada ha estat *L'assassina*, llargmetratge basat en l'obra homònima d'Aléxandros Papadiamandis. Us n'oferim una ressenya crítica publicada el dia de l'estrena del film a les sales gregues, el 30 de novembre de 2023, per la revista digital oneman.gr, l'original de la qual es trobarà en el següent enllaç: <https://www.oneman.gr/entertainment/i-fonissa-anamfivola-i-elliniki-tainia-tis-xronias/>

És de desitjar que *L'assassina*, que a Grècia està obtenint un gran èxit, es projecti aviat també a casa nostra; mentrestant, en el següent enllaç, podeu veure'n el tràiler que es va difondre en el seu moment: <https://www.youtube.com/watch?v=cb8mQg7ibdM&t=7s>

«Un dia el passat ens sorprendrà amb la força de la seva actualitat. No haurà canviat aquell, sinó la nostra ment». Amb aquestes paraules de l'assaig d'Odisseas Elitis, *La màgia de Papadiamandis*, Eva Nàthena obre *L'assassina*, la seva primera pel·lícula després d'una llarga i variada carrera com a escenògrafa i dissenyadora de vestuari, i que, sens dubte, és la pel·lícula grega de l'any.

No hi ha cap necessitat de dir que Nàthena ressuscita *L'assassina*. La vàlua de l'obra mestra d'Aléxandros Papadiamandis no necessita recordatoris, però, del moment que la posició infravalorada i soscaçada de la dona es continua veient assetjada de la manera més tèntrica, la dels feminicidis, la tornada de la novel·la a la pantalla gran mereix un reconeixement.

La història segueix Frangogiannú, interpretada de manera sensacional per Kariofil·lià Karambeti, una viuda anciana en una illa grega de natura salvatge a començaments del segle XX, quan l'existència femenina era marginada, reduïda a la misèria i subjugada a les concepcions patriarcals, amb una càrrega desigual en el repartiment dels rols –cosa que de segur en realitat no ha canviat de llavors ençà–, amb la tradició del dot sempre present. Papadiamandis havia viscut en persona aquesta càrrega en una família amb tres germanes fadrines que no podia fer front a la institució del dot, i canalitza aquesta amargura en la teoria de Khadula que el naixement d'una nena du la desgràcia.

Amb la intenció d'alliberar les nenes d'un destí de marginació i maltractaments on la seva vida tindria el valor de canvi d'un animal, Khadula comença a assassinar nadons i infants de sexe femení al seu poble, al principi amb remordiments i, després, amb plena consciència dels seus crims. És un salvador despòtic que cerca la redempció en un lloc equivocament, avesada a servir sempre, sense la capacitat d'imaginar un món on la solució extrema que dona no és, finalment, la solució definitiva.

És un trauma transgeneracional que ho contamina tot al voltant i dins d'ella, nascut de les tenebres de la seva infantesa i del moment que ella mateixa va ser objecte de compravenda. Això es transmet a través de les escenes que Karambeti comparteix amb una esborronadora Maria Protópapa en el paper de la mare, tan fredes i inquietants que impregnen tota l'obra. La muntadora Anguela Despotidu hi ha fet meravelles, inserint-les a cada canvi en la línia temporal de la pel·lícula com a records reals, abruptes i contundents.

Fotograma de la pel·lícula.

Imatge: Tanweer

La resta de dones del repartiment, Pinelopi Tsilika, Eleni Topalidu, Galini Khatzipaskhali, Georgia Dalara –la primera especialment impetuosa en el seu naturalisme–, són figures imponents vestides de negre, sense cap sortida, en un lloc que Panagiotis Vassilakis fotografia esmorteït i Nàthena immortalitza com un laberint. Els personatges pugen i baixen les mateixes roques, giren pels mateixos carrers, s'ofeguen a les seves pròpies cases, es mouen al ritme del mateix cant fúnebre compost per Dimitris Papadimitriu.

Aquest cercle també es troba en la reiteració amb què se subratlla el caràcter tràgic de la història. El missatge es repeteix una vegada rere l'altra sense la subtileza del text original, però, si hem de jutjar pels títols de crèdit finals, que descriuen xifres espantoses d'infanticidis femenins en tot el món, està justificada la gran necessitat que té l'autora de despertar consciències.

L'assassina deixa sense paraula i commou en el seu darrer acte, amb una veritat universal: al capdavant, tots cerquem desesperadament l'amor i l'acceptació. Sens dubte, el cinema grec necessita pel·lícules amb un respecte semblant a l'hora d'adaptar els clàssics.